

Marta Titaniec

Wygłoszenie laudacji ku czci naszego laureata to bardzo miły zaszczyt dla mnie jako przedstawicielki Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów. Jest to zarazem zadanie – proszę mnie dobrze zrozumieć – nietrudne, bo udowodnienie, że rabin Walter Homolka zasługuje na tytuł Człowieka Pojednania nie wymaga wcale wielkiego skomplikowanego wysiłku. To po prostu widać.

Nasz laureat w swojej niesłychanie dynamicznej osobowości i aktywności łączy różne wymiary dialogu i działalności na rzecz pojednania. Jako rabin i żydowski uczony bardzo intensywnie uczestniczy w dialogu chrześcijańsko-żydowskim. Współpracując z licznymi polskimi instytucjami (żydowskimi i katolickimi, a także ze świeckimi uczelniami z różnych miast), współtworzy dialog polsko-żydowski. A czyniąc to jako rabin niemiecki i profesor uniwersytetu w Poczdamie, rozwija także dialog polsko-niemiecki.

Tego typu wielopłaszczyznowe zaangażowanie jest szczególnie ważne zwłaszcza teraz, gdy – po stuleciach pogardy, nienawiści i niechęci, ale też po ostatnich dziesiątkach lat budowania dobrych relacji chrześcijańsko-żydowskich, polsko-żydowskich i polsko-niemieckich – ponownie pojawiło się w naszych stosunkach tyle napięć czy wręcz agresji. Właśnie w takim czasie świadectwo niemieckiego rabina, który otrzymuje honorowy tytuł Człowieka Pojednania od Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów jest nam wszystkim bardzo potrzebne. Tym to cenniejsze, że wyróżnimy kogoś, kto po prostu jest człowiekiem pojednania w różnych wymiarach swego życia.

Walter Homolka urodził się w 1964 w Landau nad Izarą, w Dolnej Bawarii. Po maturze rozpoczął studia teologii, filozofii i judaistyki w Monachium. Kontynuował naukę w Kolegium Leo Baecka w Londynie. W 1989 roku uzyskał dyplom w dziedzinie pedagogiki dorosłych w Wyższej Szkole Filozofii w Monachium. Trzy lata później obronił pracę doktorską o rabinie Leo Baecku i niemieckim protestantyzmie w King's College w Londynie. W 1993 r. uzyskał tytuł Master of Philosophy w dziedzinie studiów żydowskich na Uniwersytecie Walijskim Trinity Saint David; w 2015 r. na tej samej uczelni obronił doktorat, którego tematem były żydowskie badania życia Jezusa jako fenomen postkolonialny i ich wpływ na dialog żydowsko-chrześcijański.

Po złożeniu egzaminów w Kolegium Leo Baecka, 2 czerwca 1997 r. został ordynowany na rabina. W latach 1999-2002 był członkiem kolegium Centrum Studiów Europejsko-Żydowskich im. Mojżesza Mendelssohna na Uniwersytecie w Poczdamie, pełnił także funkcję rabina liberalnej gminy żydowskiej w Monachium i rabina krajowego Dolnej Saksonii. Zawodowo związany był m.in. z takimi firmami i organizacjami jak: Bertelsmann, Greenpeace, Kultur-Stiftung der Deutschen Bank. Jest też podpułkownikiem rezerwy armii niemieckiej.

Od września 2002 r. jest rektorem poczdamskiego Kolegium im. Abrahama Geigera – pierwszego od czasów Zagłady seminarium kształcącego w Niemczech rabinów. Wykłada współczesną żydowską filozofii religii, ze szczególnym uwzględnieniem dialogu międzyreligijnego, na Uniwersytecie Poczdamskim. Jest wiceprzewodniczącym Europejskiej Unii Judaizmu Postępowego i członkiem zarządu Światowej Unii Judaizmu Postępowego. Od wielu lat należy do grupy roboczej „Żydzi i Chrześcijanie” przy Centralnym Komitecie Niemieckich Katolików i do Towarzystwa Polsko-Niemieckiego w Brandenburgii. Jest członkiem kuratorium Niemieckiej Rady Koordynacyjnej Towarzystw Współpracy Żydów i Chrześcijan. Jako członek rady nadzorczej Fundacji im. Eugena Bisera należy do głównych promotorów dialogu żydowsko-chrześcijańsko-muzułmańskiego w Niemczech.

Jest człowiekiem pojednania jako naukowiec. Wiele publikacji prof. Homolki dotyczy spotkania chrześcijaństwa i judaizmu, w tym osoby Jezusa. W swojej twórczości i swoich pracach badawczych odkrywał zapomniane tradycje XIX-wiecznej żydowskiej refleksji o Jezusie jako tej osobie, która najbardziej łączy nas, Żydów i chrześcijan, a zarazem najbardziej nas dzieli. Kontynuując tamte prace, rabin Homolka upomina się o żydowskość Jezusa, szanując głęboko tych, którzy patrzą na Niego zgodnie z tradycją chrześcijańską. Wchodzi w dialog (który czasem oznacza także polemikę) ze współczesnymi autorami chrześcijańskimi, w tym m.in. z Josephem Ratzingerem. Dziełem naszego laureata są tak ważne książki jak „Jesus von Nazareth im Spiegel jüdischer Forschung”, „Jewish Jesus Research and Its Challenge to Christology Today” czy „Jesus Reclaimed. Jewish Perspectives on the Nazarene” (ta książka wkrótce ukaże się po polsku pod tytułem „Upomnienie się o Jezusa. Nazarejczyk z żydowskiej perspektywy”, nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – a jej fragment, poświęcony myśli Josepha Ratzingera-Benedykta XVI o Jezusie, znajda Państwo w dostępnym tu letnim numerze kwartalnika „Więź”).

Profesor Homolka jest człowiekiem pojednania także na niwie międzynarodowej współpracy akademickiej. Od wielu lat utrzymuje intensywne kontakty z Polską, zarówno z instytucjami naukowymi, jak i gminami żydowskimi. Jest inicjatorem polsko-niemieckich projektów realizowanych we współpracy z Instytutami Judaistyki Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zainicjował także współpracę poczdamskiego Instytutu Teologii Żydowskiej z katolickim Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Szczególnie upodobał sobie współpracę swojego seminarium rabinackiego z katolickimi seminariami duchownymi. Studenci poczdamskiego Kolegium im. Abrahama Geigera regularnie odbywają podróże naukowe do Rzymu. Ale nie tylko tam... We wrześniu 2008 r. – na zaproszenie ówczesnego metropolity lubelskiego, abp. Józefa Życińskiego – rektor Homolka wraz z profesorami i studentami tej uczelni gościli w Lublinie. Odbyły się spotkania z katolickimi klerykami przygotowującymi się do kapłaństwa, wspólna wizyta w obozie na Majdanku. Przyszli rabini i przyszli księża katolicy wspólnie słuchali wykładów, zwiedzali miasto, studiowali Biblię. Uczyli się otwartości na dialog i poznawali miejsce, w którym kiedyś żyła prężna społeczność żydowska. Z niedowierzaniem i podziwem patrzyli na imponujący remont generalny Jesziwy Mędrców Lublina, odnowienie w jej wnętrzu synagogi, budowę mykwy.

10 lat później szykuje się właśnie kolejne ważne wydarzenie. Współpraca Wydziału Teologicznego poznańskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza z Wydziałem Judaistyki Uniwersytetu Poczdamskiego i Kolegium Geigera zaowocowała podpisaniem umowy o współpracy i wymianie studentów. W jej ramach w przyszłym roku ks. prof. Adam Kalbarczyk z Poznania razem z ks. prof. Heinzem-Güntherem Schöttlerem z Bambergu poprowadzą w Berlinie kilkudniowe seminarium z homiletyki – wspólne dla tamtejszych przyszłych rabinów i przyszłych katolickich kaznodziejów z Poznania.

Rabin Homolka jest człowiekiem pojednania również jako animator życia żydowskiego. Udaje mu się tu łączyć pokolenia. Był np. organizatorem uroczystej ordynacji absolwentów Kolegium im. Abrahama Geigera, jaka odbyła się w Synagodze pod Białym Bocianem we Wrocławiu w 2014 r., w 75. rocznicę wybuchu II wojny światowej i 140. rocznicę śmierci Abrahama Geigera, żydowskiego uczonego, wrocławskiego rabina i patrona Kolegium. Ordynację na rabina lub kantora otrzymało wówczas siedmiu absolwentów uczelni w obecności niemieckiego ministra spraw zagranicznych i przedstawicieli polskiego rządu.

Kolegium im. Abrahama Geigera utrzymuje ścisłe kontakty także z gminami żydowskimi w Warszawie, Wrocławiu i Krakowie. We wrocławskim magazynie żydowskim „Chidusz” rabin Homolka mówił przed kilku laty: „Polska jest moim priorytetem”. Można liczyć, że pojawią się także w naszym kraju rabini będący absolwentami poczdamskiego Kolegium.

Tego typu zasługi rabina Waltera Homolki można by jeszcze wyliczać długo, ale nie wypada już dłużej skradać czasu laureatowi...

Szanowny Panie Rabinie!

To zaszczyt dla Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów, że zgodził się Pan przyjąć od nas honorowy tytuł Człowieka Pojednania. Z uznaniem patrzymy na Pańskie wysiłki w nadawaniu nowych impulsów dialogowi chrześcijańsko-żydowskiemu, zwłaszcza w Niemczech i Polsce. Poprzez Pańskie badania i publikacje, a także konkretne projekty edukacyjne, przyczynia się Pan do rozbudzania wśród młodzieży w naszych krajach zainteresowania dialogiem żydowsko-chrześcijańskim oraz do wzmocnienia sąsiedzkich więzów pomiędzy Polską a Niemcami.

Jako chrześcijanka osobiście dziękuję Panu szczególnie za duchową i intelektualną otwartość na chrześcijaństwo, za praktyczne ukazywanie dróg wspólnej misji judaizmu i chrześcijaństwa w dzisiejszym świecie.

Jak mówiłam wcześniej, faktu, że jest Pan człowiekiem pojednania, nie trzeba udowadniać, to po prostu widać w Pańskiej działalności. Rzecz jasna, nie trzeba do tego również dyplomów. Niech jednak ten nasz skromny dyplom Człowieka Pojednania za rok 2017 pozostanie symbolem wdzięczności Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów za wszystko, co Pan już uczynił dla wzajemnego zrozumienia Żydów i chrześcijan: w Niemczech, w Polsce, i gdziekolwiek jeszcze będzie Pan działał w przyszłości.